

Др Никола Бодироа, доцент
Правној факултету у Београду

ИЗВРШИТЕЉ

Сажетак: Након осамдесет година судској извршења грађанских судских одлука и неколико година дискусије законодавац је одлучио да је време за радикалне промене у области извршној пословица. Нови Закон о извршењу и обезбеђењу је увео извршитеље као самосталну правничку професију. Закон прави разлику између (приватној) извршитеља и судској извршитеља. Извршитељ може бити само дипломирани правник који има године искуства, положен испит за извршитеља и који испуњава друге услове. Извршитељ је привремено задужен за спровођење извршења, али у неким ситуацијама (најлаша још израживања по основу комуналија, где су државана предузећа повериоци) он је једино једини орган извршној пословица. Сама организација службе извршитеља је изведена на начин који не подстиче конкуренцију. Заговорен систем води у монопол и могућу корупцију. Извршитељ је одговоран привремено министарству правде, а у незнајној мери суду. Комора извршитеља није сасвим аутономно тело, већ под јаким надзором министарства правде. Закон се одлучио за паралелан колосек извршења путем судских и приватних извршитеља што је транзицијско решење ка постојећем преласку на систем приватних извршитеља.

Кључне речи: извршитељ.–именовање.–права, дужности и одговорности.–организација службе.– паралелни колосек извршења

I Вансудско извршење грађанских судских одлука

У последњих 100 година на простору Србије је пет пута мењано законодавство којим се уређује принудно извршење грађанских судских одлука и других извршних и веродостојних исправа. Увођена су нова средства и предмети извршења, мењани рокови, реконструисана правна средства и

правни лекови у извршном поступку. Пројектовани циљ је изостао. Извршење и даље траје скоро колико и парнични поступак, а проценат успешно окончаних извршних поступака је веома мали. Нормативно регулисање извршног поступка је нужно правни израз друштвено-економских прилика у земљи. Тако се бар желело приказати. У том смислу није исти закон о извршном поступку примерен земљи која је привредно посрнула и која је изолована од света и земљи која настоји да привуче стране инвестиције и на друге начине стимулише привредну активност. То је један од разлога који је навођен у прилог честих измена извршног процесног законодавства. Но, увек након спроведених реформи чују се исте речи критике на рачун неподношљиво спорог извршења које угрожава правну сигурност.

Споро извршење или изостанак извршења су опасни из више разлога. Најпре, извршни поступак се не може одвојити од права на правну заштиту. Тачно је да се, по правилу,¹ извршење надовезује на парнични или други когницијски поступак, али из тога не треба извести закључак о његовој важности. У извршном поступку се не утврђују субјективна грађанска права и обавезе на начин на који је то случај у парничном поступку, али се та права не могу уопште остварити без делотворног и ефикасног извршног поступка.

Justice delayed is justice denied. Извршење које је трајало колико и парнични поступак, а не ретко и дуже, доводи до обезвређивања потраживања извршног повериоца. Зато се извршење које је дуго трајало може по својим последицама изједначити са потпуним изостанком извршења. Овде пре свега имамо у виду право на правну заштиту. Ратификацијом ЕКЈП право на суђење у разумном року је постало интегрални део права на правну заштиту. Исте године је то право уграђено и у наше процесно законодавство², а 2006 на ранг уставног принципа уздигао га је Устав Србије.³

---

¹ Извршење на основу веродостојне исправе се спороводи без да је претходно вођен и окончан парнични, односно неки други когницијски поступак. У парницу ће се прећи тек ако извршни дужник приговором оспори обавезујући део решења о извршењу на основу веродостојне исправе (онај део решења који се по својој правној природи уподобљава извршној исправи) или решење о извршењу у целини. Уколико извршни дужник не искористи своје право на приговор, извршење ће се окончати, а да се парнични суд претходно није уопште изјаснио о постојању самог потраживања које се извршењем принудно реализује. Штавише, у ситуацији у којој извршни поверилац располаже веродостојном исправом, тужба се одбацује због недостатка правног интереса.

² Члан 10. ЗПП. Члан 6. ЗИО говори о хитности у поступању, која одредба се касније разрађује у посебним средствима извршења. Нема сумње, међутим, да се право на суђење у разумном року примењује и на извршење, не само због ставова Европског суда за људска права о том питању, већ и због члана 10. ЗИО који прописује сходну примену ЗПП у поступку извршења.

³ Члан 32. Устава Србије

Странка има право да се о њеним правима одлучи у разумном року од стране независног и на закону заснованог суда. Иако се у извршном поступку не одлучује у смислу члана 6. ЕКЉП, на извршење се примењује стандард „разуман рок“ и то је ван сваке сумње. О томе се изјаснио и ЕСЉП⁴, али и домаћи законодавац прописујући хитност као посебан принцип који је карактеристичан за извршни поступак.

Коначно, извршењем судских одлука и других извршних и веродостојних исправа не штите се само субјективна грађанска права. То јесте примарни, али не и једини задатак. Законитим и ефикасним извршењем потврђује се правни поредак у целини. Овај, на први поглед не толико видљив циљ, не сме се занемарити. Иза организације и спровођења извршног поступка стоји држава, па се негативне последице спорог и дуготрајног извршења пре свега приписују држави, имајући у виду да је код нас и даље суд орган под чијом се сувереном контролом одвија извршни поступак.

У претходним редовима смо указали на честе промене извршног процесног законодавства на простору Србије. Та констатација се комотно може проширити и на све земље настале распадом некадашње СФРЈ. У потрази за проналаском оптималног модела честа су лутања, прибегавање екстремним решењима, те довођење у питање досада неспорних постулата грађанске извршне процедуре.

Овај тренд није мимоишао ни Србију. У покушајима да се формулише решење које ће задовољити интересе свих заинтересованих страна, на простору бивше Југославије озбиљно се почела доводити у питање улога суда у извршном поступку. Да подсетимо, прва кодификација извршног процесног законодавства у Краљевини Југославији је био Закон о извршењу и обезбеђењу из 1930.године. Та кодификација је имала за узор аустријско право, прецизније *Exekutionsordnung* из 1895. године. Рецепција решења из аустријског узора је значајна пре свега због тога што је на нашим просторима тада извршење грађанских судских одлука први пут поверено суду. У 19. веку за то је била задужена полиција. Последњи савезни закон у овој материји на подручју Југославије је био Закон о извршном поступку из 1978. И по том закону је било неспорно да је извршење грађанских судских одлука под контролом и у власти суда. Распадом СФРЈ, поједине државе су почеле да доносе своје посебне законе којима се уређује ова материја. Све до 2005. било је ван сваке сумње да је извршни поступак

---

⁴ Гришевић и други против Србије (16909/06, 38989/06 и 39235/06), пресуда ЕСЉП од 21.07. 2009, <http://www.zastupnik.gov.rs/>, 11.08.2009. ЕСЉП је нашао да су због дугог трајања извршења правоснажне судске пресуде повређени члан 6 (1) ЕКЉП (право на суђење у разумном року) и 1. Протокол уз ЕКЉП (право на мирно уживање имовине).

судски поступак. Те године је прво у Македонији, а затим делом и у Словенији потиснут суд из извршног поступка.

У Македонији је 2005. године донет Закон о извршењу. Већ из самог назива закона била је јасна интенција законодавца. Нема речи поступак у наслову, а читањем самог закона види се и да је улога суда маргинализована. Сходно одредбама тог закона за спровођење извршења није потребна дозвола ни од суда, нити од „извршиоца“.⁵ Извршилац одмах почиње поступак на захтев извршног повериоца и спроводи извршење без било какве дозволе (код нас се још увек доноси решење о извршењу). Поверилац сам бира „извршиоца“ коме доставља захтев за извршење. Ипак, може да избере само оног „извршиоца“ чије је седиште на подручју основног суда за које је он именован, под условом да извршна исправа потиче од суда или другог органа са тог подручја. Против неправилности у раду „извршиоца“ може се поднети приговор председнику суда на чијем подручју се спроводи извршење. „Извршиоца“ именује министар правде на основу конкурса за подручје одређеног основног суда. Он има заменика и помоћника који делују у оквиру поверених овлашћења. „Извршилац“ мора да буде држављанин Македоније; да има завршен правни факултет; да има најмање 5 година искуства на правничким пословима или 3 године на пословима извршења; да има положен испит по програму који је прописао министар правде за извршиоце; да активно зна македонски језик; да није кривично осуђиван и да се не води кривични поступак против њега; да им одговарајућу опрему и потребан простор за обављање извршних послова и да да изјаву пред нотаром о свом имовном стању.⁶ Њему се гарантује приступ свим информацијама и подацима код послодаваца, банке, у јавним књигама и регистрима који се односе на конкретног дужника. Он има право на асистенцију државних органа којима је законом наложено да сарађују са „извршиоцем“.⁷

У Словенији се покушај увођења приватних извршитеља завршио колапсом, јер је концепт био у основи противречан и неспроводив. Приватни извршитељ је имао незнатан ниво самосталности, па је за предузимање скоро сваке радње морао да иде у суд по одобрење, па је у пракси извршни поступак непотребно искомпликован.⁸

---

⁵ А. Јаневски, „Нови Закон о извршењу Македоније и улога извршиоца“, *Правни жи-вои* 12/2005, стр. 243.

⁶ Види члан 32. Закона о извршењу Македоније

⁷ Види члан 41. Закона о извршењу Македоније

⁸ Vidi V. Rijavec, “European Enforcement Order in Slovenia”, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

У Хрватској се извршење засновано на доминатној улози суда означава превазиђеним и неефикасним, те се више не може сматрати предусловом делотворног извршавања судских одлука. Аустрија, чије је право крајем 19. века представљало узор за прву кодификацију правила принудног извршења код нас (Закон о извршењу и обезбеђењу из 1930.), је напустила концепт судског извршења грађанских судских одлука. Извршни поступак у Хрватској је реформисан у протеклих неколико деценија међан шест пута без да је достигнут жељени ниво ефикасности. Из тога се изводи закључак да треба извести промене у организационој сфери установљењем посебне професије која ће се бавити само грађанским извршењем. Нова професија приватних извршитеља, пошто се спроведе њена приватизација, треба да достигне ранг који имају судије, адвокати и нотари. Ти приватни извршитељи би преузели неке од послова који су из надлежности суда.⁹ Зато је усвојен Овршни закон али и посебан Закон о јавним овршитељима којим је конституисана ова правничка професија и у тој земљи.

У Србији је 05.05.2011. усвојен ЗИО који предвиђа могућност извршења путем (приватних) извршитеља.¹⁰ Додуше нека средства извршења су остала резервисана за судске извршитеље (извршење одлука из радних

⁹ А. Uzelac, „Privatization of enforcement services – a way forward for Croatia and the region“, саопштење на скупу , Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009, - <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009. У Аустрији су органи извршног поступка судија (*Richter*), нарочито квалификовани несудски службеник којем су пренети одређени послови из надлежности суда (*Rechtspfleger*), као и судски извршитељ (*Gerichtsvollzieher*). У круг послова које обавља службеник спадају: потврђивање правноснажности и извршности одлука које је сам донео, укидање клаузуле правноснажности и извршности које је сам ставио, наметање новчаних казни до 200 евра, стављање потврде европског извршног наслова као и укидање исте, извршење на одређеним покретним стварима, потраживањима, као и одлучивање о одређеним правним средствима поднетим у тим истим поступцима. С друге стране, судски извршитељ спроводи пленидбу покретних ствари и хартија којима се доказује постојање потраживања, процењује вредност покретних ствари, обавља пренос државине непокретности на принудног управника, представља и протестира менице и друге вредносне папире, (под условом да су домаћи), спроводи иселење. Доношење најважнијих одлука: одобравање извршења, одлучивање о правним средствима о којима не одлучују ни службеник нити судски извршитељ, претварање новчане казне у казну затвора и сл. обавља судија. Из свега овога јасно је да Аустрија није ни близу напуштања концепта судског извршења грађанских судских одлука, јер се одобравање извршења не може замислити без судског решења, а спровођење фактичких радњи је у рукама или судског извршитеља или службеника, при чему се они никако не могу подвести под концепт професионалних приватних извршитеља за чије се увођење залаже проф. Узелац. Више о извршењу у аустријском праву види у W.H. Rechberger/P.Oberhammer, *Exekutionsrecht*, Беч 2009.

¹⁰ Сам ЗИО барата терминима „извршитељ“ и „судски извршитељ“, што је непрецизно и уноси забуну јер извршитељ може бити државни и приватни (public bailiff, односно private bailiff).

и породичноправних спорова). Приватни извршитељи постоје паралелно са судским извршитељима, што је најчешћи модел који се примењује као транзиционо решење до потпуног преласка на извршење путем приватних извршитеља. Он се дефинише као физичко лице које именује министар надлежан за правосудје да у статусу службеног лица спроводи извршење у границама решења о извршењу и да врши друга овлашћења која су му овим законом поверена. Извршитељ спроводи извршење на основу решења суда за чије је подручје именован, као и привремене мере, ако законом није другачије одређено (члан 4.ЗИО). Међутим, није само спровођење извршења надлежност извршитеља. Извршење и обезбеђење одређује суд, ако законом није другачије одређено, а спроводи га суд или извршитељ (члан 2.став 2.ЗИО). Пети део ЗИО носи назив „Посебни поступак за намерење потраживања комуналних и сличних услуга. Овде се као поверилац појављује држава, односно јавна предузећа. Улога извршитеља је код овог средства извршења доминантнија јер он закључком одлучује о предлогу за извршење. Неуредан и недозвољен предлог одбацује закључком, а неосновн одбија исто у форми закључка (члан 253.ЗИО). Извршитељу се даје право да одлучује, да цени дозвољеност, уредност и основаност предлога за извршење, што се може назвати вршењем судских овлашћења. Само држава, односно велики системи који пружају комуналне и сличне услуге имају право а заобићу суд када је у питању дозвола извршења, и да се обрете приватном извршитељу. Закључком извршитељ налаже извршном дужнику да плати потраживање заједно са трошковима (извршна исправа) и одређује извршење ради принудне наплате. Против закључка извршитеља може се изјавити приговор. У том случају извршитељ ће списе доставити суду уз нацрт одлуке о приговору, у року од пет радних дана од пријема приговора. Ако је нацрт одлуке тако састављен да потпуно одговара решењу које би се имало донети, суд ће на нацрт одлуке о приговору ставити отисак штамбиља којим се предложени нацрт одлуке усваја. Нацрт одлуке са отиском штамбиља суда има правну снагу решења о извршењу (члан 256.став 2.ЗИО). Ово је проблематично решење, јер извршитељ саставља нацрт одлуке по приговору, а суд само проверава да ли је нацрт тако састављен да потпуно одговара решењу које би требало донети. Фактички по приговору против сопственог закључка претходно се изјашњава сам извршитељ који је донео нападути закључак. ЗИО у основним одредбама прописује да се закључком извршитеља одлучује о спровођењу извршења и другим питањима управљања поступком, а поред тога и у другим случајевима прописаним овим законом (члан 36.став 2 и став 3).

ЕСЈП се спровођењем извршења путем лиценцираних приватних извршитеља бавио само на посредан начин. У неким случајевима су присут-

не недоумице у погледу приватизације извршења. Ипак, бојазни ЕСЈП се више односе на ускраћивање права на изјављивање правних лекова у извршном поступку, те гарантовање права на приступ суду у том случају, него ли на поверавање овлашћења за предузимање одређених извршних радњи приватним лицима. Оно што је од првенствене важности јесте примена члана 6. ЕКЈП на извршни поступак, а у контексту вођења извршења од стране приватних лиценцираних извршитеља.

Јасно је да се члан 6 (1) ЕКЈП примењује само на спорове у којима се одлучује о субјективним грађанским правима. Код таквог стања ствари, на први поглед се може закључити да вансудско извршење није у супротности са стандардима ЕКЈП и праксом ЕСЈП. Оно што може доћи под лупу ЕСЈП јесте дозвољавање приватним извршитељима да доносе одлуке којима се утврђују субјективна грађанска права и обавезе (решење о извршењу ради наплате комуналних и сличних услуга је дводелно: први део представља извршну исправу јер се њиме утврђује постојање потраживања, а други део се уподобљава решењу о извршењу) али и овлашћење да цене правни лек против одлука које сами доносе.

II Приватни или судски извршитељ

Основна је дужност сваке државе да обезбеди извршење свих судских одлука унутар својих граница. Држава мора да створи такав правни систем који ће гарантовати, транспарентан, делотворан и фер систем извршења судских одлука, што значи да лице које се обрати суду зато што је његово субјективно грађанско право повређено или угрожено, и добије пресуду о томе, може рачунати на то да ће његова пресуда бити извршена у разумном року.

Најједноставније би било да се судске одлуке и друге извршне и веродостојне исправе добровољно извршавају. Извршни поступак има за циљ да у коначном исходу усклади понашање извршног дужника са садржином извршне или веродостојне исправе. Важан фактор који утиче на степен добровољног извршења извршних и веродостојних исправа јесте перцепција когниционог поступка коју имају његове странке, а првенствено тужени. Истраживања показују да што већи проценат тужених доживљава когницијски поступак као правичан (*perceived fairness*), то је већи степен покоравања судским одлукама (*compliance*).¹¹ Слична истраживања идентификују неко-

¹¹ C.A. Mc Ewen/ R.J.Maiman „Mediation in Small Claims Court: Achieving Compliance Through Consent”, Law & Society Review 18 no 1(1984) str. 11-60, наведено према R, Verkerk, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. - <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

лико различитих фактора због којих се правни субјекти покуравају судским одлукама, односно правном поретку уопште: 1)неодобравање кршења правила, 2)лични морал, 3)пол и 4) перципирана легитимност суда и полиције.¹² Највећи проценат правних субјеката који добровољно извршава судске одлуке то чини зато што сматра да је исход био фер.¹³ Фер процедура не мора да значи контрадикторан поступак (*adversarial or non-adversarial procedures*). Тешко је извући неко опште правило из свих спроведених истраживања, мада се најчешће наводи да је процедура фер, ако су странке могле да изнесу своје наводе и доказе, уколико су третиране достојанствено и са поштовањем, и ако је судија (*decision maker*) био неутралан.¹⁴ Фер и правичан поступак је битан пошто повећава степен прихватања исхода самог поступка, снажи подршку институција које спроводе поступак и коначно обебеђује прихватање исхода поступка, тј. добровољно извршење судских одлука.¹⁵ Многа америчка истраживања су показала да се судови доживљавају као легитимни у мери у којој странке прихватају судске процедуре као фер и правичне.¹⁶ Како је схватање правних субјеката у погледу правичности поступка тесно повезано са њиховом покуравањем судским, арбитражним одлука-

---

¹² T.R. Tyler, *Why People Obey the Law*, Bew Haven, Yale University Press 1990, наведено према R. Verkerk саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

¹³ J. J. Long, „Compliance in Small Claim Court: Exploring the Factors Associated with Defendants’ Level of Compliance with Mediated and Adjudicated Outcomes” *Conflict Resolution*, Quarterly 21, no. 2(2003), стр. 139-153, наведено према R.Verkerk, Fairness and compliance, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

¹⁴ N. A. Welsh, „Perceptions of Fairness in Negotiation” *Marq. I. Rev.* 87 (2003-2004), стр. 753-767, E. A.Lind, “Procedural Justice, Disputing and Reactions to Legal Authorities” In *Everyday Practices and Trouble Cases*, edited by Austin Sarat, 177-198, Northwestern University Press, 1998, наведено према R. Verkerk, Fairness and compliance, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

¹⁵ T. R.Tyler/ E.A.Lind „Procedural Justice” In *Handbook of Justice Research in Law*, ed. By J.Sanders et al. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2001, наведено према R.Verkerk, Fairness and compliance, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

¹⁶ S.C. Benesh, „Understanding Public Confidence in American Courts”, *The Journal of Politics* 68, no.3 (2006), стр. 696-707,наведено према R.Verkerk, Fairness and compliance, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

ма и поравнањима, то сам поступак у којем се решава спор о повреди или угриожавању субјективног грађанског права и извршење одлуке којом се он окончава морају бити заједно посматрани.

Очекивањима извршног повериоца држава мора да изађе у сусрет предузимајући све мере како би се обезбедило ефективно и ефикасно извршење у постојећем правном оквиру, односно да креира правни оквир у којем ће то бити могуће. Извршни поверилац рачуна и да ће уколико је извршење било неопходно и успешно спроведено сви трошкови пасти дефинитивно на терет извршног дужника.

Претпоставка од које се полази јесте да је извршни дужник скривио вођење извршног поступка, тиме што није ускладио своје понашање са извршном или веродостојном исправом, па је због тога извршни дужник одговоран и за трошење државних средстава потребних за вођење извршног поступка. С друге стране, уколико је држава обезбедила постојање разноврсности у погледу средстава и предмета извршења, онда је на извршном повериоцу да плати трошкове уколико је извршење било неуспешно. Трошкови извршног поступка се додају укупном дугу, те трошковима поступка из кога је настала извршна исправа, при чему је извршни дужник дужан да их плати све. Када је извршење делимично било успешно извршни поверилац ће бити намирен након што се наплате трошкови извршног поступка.

Начелно посматрано постоје два могућа модела за извршитеље: судски и приватни извршитељи. На држави је да изабере имеђу различитих модела. Могу постојати судски извршитељи, приватни извршитељи или истовремено и једни и други. Без обзира на то за који се модел држава одлучи, постоје различити модели њиховог запошљавања. Од 47 чланица Савета Европе 22 се изјаснило да има судске извршитеље. Стриктно приватне извршитеље има 14. Комбиноване моделе има Француска где постоји *Treasury bailiff* (јавни службеник) али се одлуке грађанских судова првенствено извршавају од стране *Huissier de justices* који су приватни.

III „Извршитељ“ према одредбама ЗИО

А. Положај и услови за именовање

Извршитељ је, по правилу, помоћни орган суда који извршава судске одлуке и врши друга овлашћења која су му поверена. ЗИО говори о судском извршитељу и о (приватном) извршитељу. Судски извршитељ је лице запослено у суду које по налозима судије предузима радње извршења. Извршитељ је фиизичко лице које именује министар правде, а које спроводи радње извршења у границама решење о извршењу и врши други радње на које је законом овлашћен. Када се упореде дефиниције судског извршите-

ља и извршитеља (ЗИО не употребљава термин „приватни извршитељ“) садржане у одредби члана 11.ЗИО, види се да обојица предузимају радње извршења у границама решења о извршењу, с тим што извршитељ поред тога предузима и друге радње на које је овлашћен законом.

Судски извршитељ и даље постоји. Њему ЗИО готово и да не посвећује пажњу. Судски извршитељ може бити свако пунолетно лице. Не постоје услови за његово именовање у погледу стручне спреме и искуства на спровођењу извршења. ЗИО готово да не садржи одредбе у погледу његових права, обавеза и одговорности. Његов задатак је пре свега да предузима фактичке радње извршења. За штету коју он проузрокује одговара држава по правилима ЗОО о одговорности правног лица за радње његових органа. Иако је идеја ЗИО била конкуренција приватног и судског извршитеља, имајући у да је седми део закона посвећен само приватним извршитељима, а да се о судском извршитељу ништа не говори јасно је да је у питању прелазно решење, до потпуног прелаза на систем приватних извршитеља. Како је сама идеја вансудског извршења путем лиценцираних приватних извршитеља у почетку звучала доста револуционарно, то је истовремено постојање оба система начин да се протеком времена одржи на снази онај који је успешнији, мада је сам ЗИО својим одредбама већ прејудицирао исход овог надметања.

Извршитељ предузима радње извршења, али и доноси одлуке у случајевима предвиђеним законом. Реч је о новој специјализованој правничкој професији (поред нотара и медијатора). Ради се о физичком лицу које врши поверена јавна овлашћења (члан 312.став 1.ЗИО). Извршитељ обавља делатност као предулетник или као члан ортачког друштва. За извршитеља може се именовати лице које испуњава следеће услове: 1) да је држављанин Републике Србије; 2) да је пословно способно; 3) да је стекло диплому правног факултета; 4) да има најмање две године радног искуства на пословима извршења, односно три године радног искуства на правним пословима; 5) да је достојно да обавља послове извршитеља; 6) да је положило испит за извршитеља; 7) да се над ортачким друштвом чији је он ортак не води стечајни поступак; 8) да се против њега не води истрага за кривично дело, односно да није осуђивано за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним за обављање послова извршитеља. Достојност за обављање послова извршитеља утврђује се у складу са опште прихваћеним моралним нормама и кодексом професионалне етике извршитеља.¹⁷ Испит за извршитеља спроводи комисија коју именује министар. Програм испита за извршитеља

---

¹⁷ Од кандидата за извршитеља се не тражи поседовање пословних вештина и способности, односно да приложи пословни план, какав је то случај у енглеском и холандском праву.

и начин спровођења испита, као и састав и начин рада комисије за спровођење испита, уређује се актом министра. Са обављањем послова извршитеља неспојиво је вршење јавне функције, управне или надзорне функције у привредним друштвима, обављање послова обезбеђења, адвоката и других правосудних професија, као и обављање других послова који су неспојиви са обављањем послова извршитеља (члан 314.став 1.ЗИО). Тиме није обухваћено обављање научних, стручних, уметничких и образовних активности, као и обављање активности у Комори и међународним научним удружењима извршитеља. Поред послова неспојивих са послом извршитеља утврђених одредбама ЗИО, могу се предвидети и додатне инкомпатибилне активности у складу са актом Коморе. Извршитељ је дужан да приликом именовања и једном годишње подноси Комори извештај о својој имовини. Комора врши проверу података из извештаја о имовини (члан 314.став 4.ЗИО).

Извршитељ ступа на дужност даном полагања заклетве пред министром (члан 317.став 1.ЗИО). Текст заклетве гласи: „Заклињем се да ћу поштовати Устав, законе и друге прописе Републике Србије и да ћу дужности извршитеља обављати савесно, поштено и непристрасно.” (члан 317.став 2.ЗИО). Сматра се да извршитељ није именован ако без оправданих разлога не ступи на дужност у року од два месеца од дана пријема решења о именовању. Одлуку о томе доноси министар. Извршитељ има право приговора министру у року од осам дана од дана достављања одлуке (члан 317.став 3.ЗИО). Тада министар може именовати за извршитеља другог кандидата који се пријавио на конкурс (члан 317.став 4.ЗИО). Пре полагања заклетве извршитељ је дужан да: 1) закључи уговор о осигурању за штету коју би могао причинити трећем лицу обављањем делатности, као и о осигурању просторија и предмета примљених у депозит у случају њиховог оштећења, уништења или нестанка; 2) обезбеди канцеларију и опрему неопходну за спровођење извршења; 3) изради службени печат и штампил; 4) достави писану изјаву да испуњава све услове за избор; 5) достави писану изјаву о адреси пословног седишта, са доказом да је обезбедио простор за обављање делатности (члан 318.ЗИО). Опште услове за закључивање уговора о осигурању и најнижи износ осигурања из члана 318. тачка 1) овог закона одређује министар (члан 319.став 1.ЗИО). Услови који се односе на канцеларију и неопходну опрему из члана 318. тачка 2) овог закона прописују се актом Коморе, уз сагласност министра (члан 319.став 2.ЗИО).

Места извршитеља попуњавају се на основу јавног конкурса који расписује министар. Комисију која спроводи конкурс именује министар. Комисија саставља листу са предлогом за именовање кандидата и доставља је министру. Ближи услови конкурса, начин његовог одржавања и састав комисије одређују се актом министра. Министар у року од 30 дана од прије-

ма листе са предлогом кандидата доноси решење о именовању извршитеља. Решење о именовању извршитеља доставља се извршитељу и објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” (члан 316.став 1.ЗИО). При именовању извршитеља нарочито се води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању правне терминологије на језику националне мањине, који је у службеној употреби на подручју јединице локалне самоуправе у којој се налази седиште извршитеља (члан 316.став 2.ЗИО). Решење о именовању извршитеља је коначни управни акт.

Услови за именовање извршитеља су доста строго постављени. У поређењу са судским извршитељима, извршитељи пре свега морају бити правнички образовани, и то са одређеним искуством на пословима извршења, односно на правним пословима. Познавање материје се проверава на посебном испиту. Овакво решење има смисла ако се узме у обзир да ће извршитељи осим фактичких радњи бити овлашћени и на доношење посебних аката, пре свега закључака о спровођењу извршења, а у одређеним ситуацијама и закључака о одређивању извршења.

Б. Организација службе извршитеља

Број извршитеља одређује министар. Извршитељ се именује за подручје основног суда и подручје привредног суда.¹⁸ Везивање за надле-

---

¹⁸ Приликом одређивања за један од модела организације службе извршитеља мора се узети у обзир потреба за постојањем конкуренције. Држава која је заснована на владавини права не може да допусти да у овој делатности постоји монопол појединца или групе људи. Само постојање конкуренције доноси уштеде у трошковима и води повећању квалитета услуга. Када се посао извршења од стране приватних извршитеља организује јефтино ефекат уштеде се преноси и на саме странке, које се све више бивају привучене приватним извршитељима, јер могу јефтино да наплате своје потраживање. С тим у вези у Европи постоји неколико примера.

Систем географског монопола је свакако најстарији и најконзервативнији. Извршитељима се додељује одређена област унутар које су они одговорни за извршење (*bailiwick, area*). У том смислу нема конкуренције у правом смислу речи јер један извршитељ не може упасти (*trespass*) у област другог извршитеља, мада се конкуренција може постићи поређењем резултата постигнутим унутар појединих области.

Унутрашња конкуренција подразумева да је земља подељена у различите области (често су то поштански окрузе или територије појединих судова) при чему се сваком извршитељу додељује најмање једна област, а потенцијално све. Извршитељ не може да одбије налог да поступа против извршног дужника који се налази у области за коју је додељен, али може да одбије налоге да поступа у областима за које није посебно распоређен. Скале хонорара (*fee scales*) су исте, тако да такмичење може да постоји само у сфери квалитета услуга. Они извршитељи који су успешнији повећавају свој удео на тржишту (*market share*), а они чија је изведба мање ефикасна постепено губе тржиште. На тај начин заправо тржишна утакмица је повезана са квалитетом услуга извршења.

жност суда је проблематично, ако се подсетимо да се надлежност у извршном поступку везује за подручје пребивалишта односно седишта извршног дужника (члан 3. став 3. ЗИО), а извршни дужник може да има имовину на територији целе земље.

Једно место извршитеља, одређује се, по правилу, на 25.000 становника. Дакле број извршитеља је по правилу затворен број, али се може усклађивати и са потребама тржишта, јер министар, изузетно, у зависности од потреба или на образложен предлог Коморе може одредити и већи број извршитеља. То је значајна улога министра правде, ако се имају у виду и друга овлашћења када је реч о надзору над радом извршитеља.

Извршитељ је дужан да на згради у којој се налази канцеларија извршитеља има истакнуту таблу која садржи назив: „извршитељ” и име и презиме извршитеља. Уколико се седиште извршитеља налази на територији јединице локалне самоуправе у којој је језик и писмо одређене националне мањине у службеној употреби, на табли се назив „извршитељ” исписује и на језику националне мањине. (члан 320. став 1. ЗИО). Извршитељ има печат који садржи назив и грб Републике Србије, име и презиме извршитеља, ознаку „извршитељ” и седиште извршитеља (члан 320. став 2. ЗИО). На облик, изглед и величину печата извршитеља примењује се закон који уређује печат државних и других органа (члан 320. став 3. ЗИО). Извршитељ има штамбил који садржи назив Републике Србије, име и презиме извршитеља, ознаку „извршитељ” и седиште извршитеља. Облик, изглед и величина штамбиља уређују се актом министра (члан 320. став 4. ЗИО). Уколико се седиште извршитеља налази на подручју јединице локалне самоуправе у којој је језик и писмо одређене националне мањине у службеној употреби, текст печата и штамбиља исписује се и на језику и писму националне мањине (члан 320. став 5. ЗИО). Извршитељ може имати само један службени печат и штамбил (члан 320. став 5. ЗИО). Оверени отисак печата, штамбиља и оверени потпис извршитеља депонују се код Министарства. Извршитељ има легитимацију коју издаје Министарство (члан 320. став 6. ЗИО).

Сама конкуренција се може заснивати и на систему тендера (*competition by tender*). То значи да је сам рад на извршењу расцепкан (*in batches*) и такав понуђен на тендеру. Извршитељи али не само извршитељи, су позвани да понуде свој рад у оквиру смерница која постави тендерска комисија. Тендери могу бити национални (понуда се односи на извршење на целој територији земље), регионални или специфични у смислу да се односе само на одређено средство извршења. Тендер се односи на одређени период, при чему га комисија може продужити ако оцени да је то разумно.

Више о различитим моделима организације службе извршитеља види J. Marston, A comparative study of the various business models employed by bailiffs in England and Wales, саопштење на скупу Public and Private Justice Course 2009: Enforcement, enforceability and effectiveness of legal protection IUC Dubrovnik, May 25 – May 29, 2009. <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=567>, 29.05.2009.

Изглед и садржина легитимације извршитеља уређује се актом министра (члан 320. став 7. ЗИО). Печат, штамбил и легитимацију извршитељ може употребљавати само за службене радње које предузима у границама својих законских овлашћења (члан 320. став 8. ЗИО).

Извршитељ се разрешава дужности: 1) ако се утврди да више не испуњава услове за обављање делатности извршитеља; 2) ако прихвати било коју јавну функцију, управну или надзорну функцију у привредним друштвима или обавља послове јавног бележника и адвоката, односно друге послове који су неспојиви са пословима извршитеља; 3) ако се утврди знатна несагласност података из извештаја о имовини са стварним стањем имовине извршитеља; 4) ако му буде изречена дисциплинска мера трајне забране обављања делатности извршитеља; 5) ако буде правноснажно осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним да обављање делатности извршитеља; 6) ако не испуњава обавезу стручног усавршавања у складу са актом Коморе (члан 321. став 1. ЗИО). Комора је дужна да одмах обавести министра, по сазнању разлога за разрешење (члан 321. став 2. ЗИО). Решење о разрешењу извршитеља доноси министар и објављује га у „Службеном гласнику Републике Србије” (члан 322. став 1. ЗИО). Решење о разрешењу је коначни управни акт и против њега се може водити управни спор (члан 322. став 2. ЗИО). У решењу из става 1. овог члана, министар одређује другог извршитеља који привремено преузима послове разрешеног извршитеља до именовања новог извршитеља (члан 322. став 3. ЗИО). Извршитељ може поднети захтев за брисање из именика извршитеља (члан 323. став 1. ЗИО). Извршитељ је дужан да обавља послове извршења док министар не донесе одлуку о именовању новог извршитеља, а најдуже 60 дана од дана подношења захтева из става 1. овог члана (члан 323. став 2. ЗИО). У случају одласка у пензију извршитеља, до именовања новог извршитеља, послове извршитеља преузима заменик извршитеља (у даљем тексту: заменик), а ако извршитељ нема заменика, председник Коморе одређује привременог заменика (члан 323. став 3. ЗИО).

Извршитељ је обавезан да похађа редовну стручну обуку (члан 324. став 1. ЗИО). Комора води евиденцију о похађању семинара и других облика усавршавања извршитеља и о томе обавештава Министарство (члан 324. став 2. ЗИО). Програм стручног усавршавања извршитеља прописује Комора (члан 324. став 3. ЗИО).

Извршитељ може имати једног или више заменика (члан 333. став 1. ЗИО). Лице које испуњава услове из члана 313. овог закона може бити именовано за заменика извршитеља (члан 331. став 2. ЗИО). Заменик може обављати све радње извршења и обезбеђења као и извршитељ. Заменик

потписује одлуке које доноси током обављања радњи извршења и обезбеђења потраживања својим именом и називом „заменик извршитеља” (члан 333.став 3.ЗИО).Извршитељ је одговоран за рад свог заменика и солидарно је одговоран за штету учињену његовим радом (члан 333.став 4.ЗИО).При спровођењу радњи извршења и обезбеђења потраживања заменик користи печат и штамбил извршитеља у чије име поступа (члан 333.став 5.ЗИО).При спровођењу радњи извршења и обезбеђења потраживања заменик користи легитимацију чији изглед и садржину прописује министар (члан 333.став 6. ЗИО).Одредбе овог закона о ступању на дужност, вршењу дужности, обуци, дисциплинској одговорности извршитеља и дисциплинском поступку, неспојивости других функција и послова са овлашћењима извршитеља, надзору над радом извршитеља и разрешењу извршитеља сходно се примењују на заменика (члан 333.став 7.ЗИО). Заменика именује министар на предлог извршитеља, а по претходно прибављеном мишљењу Коморе (члан 334.став 1.ЗИО).Решење министра о именовану заменика је коначно (члан 334.став 2.ЗИО).Лице именовано на функцију заменика ступа на дужност даном полагања и потписивања заклетве пред министром, која гласи: „Заклињем се да ћу поштовати законе Републике Србије и обављати функцију заменика извршитеља савесно, поштено и непристрасно” (члан 334.став 3.ЗИО). У случају спречености, извршитељ који нема заменика, одређује привременог заменика, који мора да испуњава услове за заменика и о томе обавештава Министарство, Комору и суд за чије подручје је именован (члан 335.став 1.ЗИО).Ако извршитељ не именује привременог заменика у року од осам дана, председник Коморе одређује привременог заменика (члан 335.став 2.ЗИО).¹⁹ Извршитељ може да запосли или ангажује трећа лица која у име и за рачун извршитеља спроводе поједине радње извршења и обезбеђења (члан 336.став 1.ЗИО).Извршитељ одговара за штету коју та лица учине при обављању појединих извршних радњи члан 336.став 2.ЗИО).Лица из става 1. овог члана су дужна да чувају пословну тајну под истим условима који важе за извршитеља (члан 336.став 3.ЗИО).

Министарство води именик извршитеља и заменика, у који се уписују: 1) име, датум рођења, матични број (ЈМБГ), порески идентификациони број (ПИБ) и седиште извршитеља, као и име, датум рођења и ЈМБГ његовог заменика; 2) датум именованја и датум ступања на дужност извршитеља, односно заменика, као и датум разрешења; 3) суд за чије је подручје извршитељ именован; 4) дисциплинске мере изречене извршитељу, односно заменику; 5) други подаци одређени прописима.Министарство води и

¹⁹ Сам ЗИО међутим не одређује које услове мора неко лице да има, да би могло бити именовано за привременог заменика.

именик ортачких друштава извршитеља, у који се уписују: 1) пословно име ортачког друштва, порески идентификациони број (ПИБ) и седиште; 2) датум и број решења о упису, односно брисању из надлежног регистра; 3) подаци о оснивачима; 4) други подаци одређени прописима. (члан 337. став 1.ЗИО). Извршитељ, односно заменик дужан је да у року од осам дана пријави промене података унетих у именик. Садржина и начин вођења именика из ст. 1. и 2. овог члана, ближе се уређују актом министра.

Комора је професионално удружење у које се удружују сви извршитељи и заменици уписани у именик. Комора послује као непрофитно удружење. Комора има својство правног лица са овлашћењима одређеним законом и статутом Коморе Седиште Коморе је у Београду. Надзор над радом Коморе обавља Министарство (члан 338. ЗИО).

Комора: 1) доноси Статут, кодекс професионалне етике извршитеља и друге акте, у складу са законом и Статутом; 2) чува углед, част и права професије извршитеља; 3) стара се да извршитељи савесно и у складу са законом обављају своје послове; 4) представља извршитеље код државних органа ради заштите права и интереса професије; 5) стара се о стручном усавршавању извршитеља и организује стручне скупове, семинаре и саветовања у области извршења; 6) води помоћни именик извршитеља и заменика, као и именик ортачких друштава извршитеља; 7) успоставља и остварује сарадњу са коморама извршитеља других земаља; 8) обавља друге послове утврђене овим законом и Статутом (члан 339.ЗИО). Статутом и другим општим актима Коморе уређује се организација и пословање Коморе, начин избора органа Коморе и друга питања од значаја за рад Коморе. Министар даје сагласност на Статут и друге опште акте Коморе (члан 340. став 1.ЗИО).²⁰ Органи Коморе су: скупштина, извршни одбор, надзорни одбор и председник Коморе (члан 341.ЗИО). Чланови Скупштине Коморе су извршитељи и заменици уписани у именик. Скупштина Коморе: 1) доноси Статут, кодекс професионалне етике извршитеља и друге акте Коморе; 2) бира чланове извршног и надзорног одбора, председника Коморе и чланове других органа Коморе; 3) одлучује о другим питањима предвиђеним законом и Статутом (члан 342. став 2.ЗИО). Извршни одбор Коморе има пет чланова. Извршни одбор: 1) предлаже Статут и друге опште акте Коморе; 2) припрема седнице скупштине Коморе; 3) стара се о пословању Коморе; 4) одлучује о висини чланарине и начину њеног плаћања; 5) обавља и друге послове одређене законом и Статутом (члан 343. став 2.ЗИО). Надзорни одбор врши надзор над законитошћу рада и финансијским пословањем Коморе. Надзорни одбор има три члана (члан 344.ЗИО). Председник Коморе представља и заступа Комору.

---

²⁰ Комора стоји под снажним надзором министарства иако би требало да буде аутономно еснафско удружење.

Председник Коморе 1) представља Комору; 2) стара се да Комора ради и по-слује у складу са законом и Статутом; 3) извршава одлуке органа Коморе у складу са Статутом; 4) врши друге послове одређене законом и Статутом (члан 345.став 2.ЗИО).

Ц. Круї њослова, обавезе и одѡворности извршиѡеља

У предметима извршења и обезбеђења потраживања, у складу са одредбама и ограничењима прописаним овим законом извршитељ: 1) поступа по предлогу за спровођење извршења и одређује начин извршења, ако извршни поверилац није одредио начин извршења; 2) поступа по предлогу за извршење на основу веродостојне исправе ради остварења новчаног потраживања по основу извршених комуналних и сличних услуга; 3) доставља своја акта, као и поднеске и судске одлуке по овлашћењу суда; 4) утврђује идентитет странака и учесника у поступку извршења; 5) прикупља податке о имовинском стању извршног дужника; 6) доноси закључке, саставља записнике, захтеве и службене белешке у складу са овлашћењима из овог закона; 7) спроводи попис, процену имовине, пленидбу и продају покретне имовине и непокретности; 8) о свом трошку и на своју одговорност поверава трећим лицима продају имовине; 9) прима и чува пописану или обезбеђену имовину извршног дужника, налаже преношење власништва над имовином и обавља деобу имовине и новчаних средстава остварених њеном продајом; 10) спроводи иселење и друге извршне радње неопходне ради спровођења извршења, у складу са законом и другим прописима; 11) на захтев извршног дужника, односно извршног повериоца посредује у циљу постизања споразумног решења; 12) прима и преноси новчана средства, у складу са овим законом; 13) предузима и друге радње предвиђене овим законом (члан 325.ЗИО). Извршитељ обавља послове који су претежно везани за извршење, али не само њих, нпр. достављање. Он обавља и функцију медијатора између извршног повериоца и извршног дужника. На тај начин се тежи да професионалним обављањем делатности приватног извршитеља обе стране буде задовољене, а да извршење буде успешно спроведено.

Извршитељ је целокупном својом имовином одговоран за штету која током поступка извршења настане његовом кривицом (члан 326.ЗИО).²¹ Извршитељ је дужан да у спровођењу извршења поступа по одредбама овог закона, судским одлукама и условима одређеним у извршној исправи којима се ограничава извршење на одређеним сред-

²¹ Без обзира на овако дефинисану одговорност извршитеља, за акте и радње извршитеље којима се повређују права из ЕКЉП, (наоричито имам у виду повреду члана 6(1) ЕКЉП) не може се искључити одговорност државе, јер она одговара за повреде права гарантованих ЕКЉП на њеној територији, без обзира на то од којих лица та повреда потиче.

ствима и предметима (члан 327.став 1.ЗИО).Извршитељ је дужан да без одлагања након обављања сваке радње у извршном поступку бележи своје активности у евиденцију из члана 328. овог закона (члан 327.став 2.ЗИО).Извршитељ је дужан да као пословну тајну чува податке до којих дође у обављању своје делатности и не сме их користити ради прибављања користи за себе или друго лице (члан 327.став 3.ЗИО).Дужност из става 3. овог члана постоји и након престанка обављања делатности извршитеља (члан 327.став 4.ЗИО).

Извршитељ није само орган који спроводи извршење, код одређених средстава извршења он је готово и једини орган извршног поступка. ЗИО је уредио посебан поступак извршења за намирење потраживања по основу комуналних и сличних услуга. Предлог за извршење на основу веродостојне исправе ради остварења новчаног потраживања по основу извршених комуналних и сличних услуга подноси се извршитељу на чијем подручју се налази седиште извршног повериоца (члан 252.став 1.ЗИО). Уз предлог за извршење, извршни поверилац је дужан да достави и писмени доказ да је пре подношења предлога за извршење опоменуо извршног дужника да изврши обавезу. О предлогу за извршење извршитељ одлучује закључком. Недозвољен и неуредан предлог одбацује, а неоснован предлог одбија закључком. Ако су испуњени услови из члана 18. овог закона (односно ако постоји веродостојна исправа и подобна је за извршење), извршитељ ће закључком извршном дужнику наложити да у року од осам дана од пријема закључка измири потраживање заједно са одмереним трошковима и одредити извршење ради остваривања тих потраживања. Извршитељ доноси закључак о извршењу, као што извршни суд доноси решење о извршењу на основу веродостојне исправе. Тај закључак о извршењу има два дела: обавезујући (налаже се извршном дужнику да измири дуг) и одређујући (дефинише се средство извршења ради наплате дуга из првог дела решења). У члану 36.ЗИО говори се о одлукама које се доносе у поступку извршења. То су решења и закључци. Закључком суда се одређује спровођење појединих радњи и управља поступком (члан 36.став 3.ЗИО). Закључком извршитеља се, поред случајева из става 3.овог члана одлучује и у другим случајевима када је то овим законом прописано. Дакле суд закључком одређује спровођење извршења и управља поступком, а извршитељ који је подређен суду у свом раду, може закључке да доноси и у другим случајевима предвиђеним овим законом. Један од тих „других“ случајева јесте и дозвољавање извршења (истовремено утврђивање потраживање и одређивање средства извршења)²² када је у питању наплата потражи-

---

²² Подестимо се, да по члану 6. ЕКЉП и члану 32. Устава Србије свакоме се гарантује право да о његовим субјективним грађанским правима и обавезама одлучи независан,

вања по основу комуналних и сличних услуга. Како се овим закључком одлучује о самом потраживању и начину наплате потраживања, упркос општем правилу по којем против закључка није дозвољен правни лек (члан 39.став 7.ЗИО), овде се мора направити одступање због природе овог закључка извршитеља који је истовремено и извршна исправа и решење о извршењу.

Против закључка којим се утврђује обавеза извршног дужника и одређује извршење извршни дужник може изјавити приговор из следећих разлога: 1) да се веродостојна исправа не односи на извршног дужника; 2) да обавеза из веродостојне исправе није доспела, односно да услов није испуњен; 3) да је обавеза извршена или на други начин престала, у целини или делимично; 4) да је потраживање застарело. Извршни дужник је дужан да уз приговор достави писмене исправе којим доказује наводе из приговора (члан 254.став 2.ЗИО) Приговор нема суспензивно дејство (члан 254.став 3.ЗИО), што значи да је могуће да суд утврди да је закључак незаконит након што је рецимо продат стан извршног дужника да би се намирио дуг према Инфостану. Цео поступак извршења ради наплате потраживања по основу комуналних и других сличних услуга је конструисан тако да се привилегују одређене категорије поверилаца (јавна предузећа и компаније које врше комуналне и друге сличне услуге). На то упућује и друге одредбе којима се уређује поступак по приговору. О приговору одлучује веће суда на чијем се подручју налази седиште извршног повериоца (члан 256.став 1.ЗИО). Иако је смисао прописивања посебних надлежности у парници, али и у другим грађанским судским поступцима првенствено заштита слабије стране (давањем већег избора у погледу надлежности, везивањем надлежности за седиште односно пребивалост слабије стране), ЗИО овде штити јачу страну у процесноправном односу и тиме изиграва сам смисао правила о посебној надлежности. Ако извршни дужник или извршни поверилац изјаве приговор, извршитељ ће списе доставити суду уз нацрт одлуке о приговору, у року од пет радних дана од пријема приговора. Ако је нацрт одлуке тако састављен да потпуно одговара решењу које би се имало донети, суд ће на нацрт одлуке о приговору ставити отисак штамбиља којим се предложени нацрт одлуке усваја. Нацрт одлуке са отиском штамбиља суда има правну снагу решења о извршењу (члан 256.став 2.ЗИО).

Дакле извршитељ сачињава нацрт одлуке о приговору и тиме заправо врши квазисудска овлашћења што је спорно, ако се узму у обзир одредбе

непристрасан, на закону заснован суд, и то правично и у разумном року. Ако се узму у обзир услови и начин именовања извршитеља, мало је вероватно да ће ове гаранције моће да буду испоштоване.

ЗИО о његовом именовану, одредбе којима се не дозвољава подношење захтева за изузеће извршитеља (члан 6.ЕКЈП прописује да се гаранције непристрасног одлучивања примењују на сваки орган који одлучује о субјективним грађанским правима и обавезама, па код ове врсте извршења, то би се морало примењивати и на извршитеља), а сам суд ће да пошто утврди да је нацрт одлуке тако састављен да потпуно одговара решењу које би се имало донети (а имајући у виду 2,5 милиона предмета извршења ради наплате потраживања пред извршним одељењем Првог основног суда у Београду, тешко да ће суд увек детаљно проверавати ову усклађеност), ставити отисак штамбиља којим се предложени нацрт одлуке усваја.

Шта значи одредба по којој се нацрт одлуке са отиском штамбиља по правној снази изједначава се решењем о извршењу, остаје нејасно, ако се има у виду да извршитељ у нацрту може сугерисати усвајање приговора извршног дужника. У даљем току поступку примењују се одредбе чл. 48 и 49.ЗИО, тј. одредбе по приговору против решења о извршењу на основу веродостојне исправе у зависности од опсега оспоравања тог решења. Ова одредба у потпуности осликава бесмисао овог „посебног“ поступка извршења. Ако нацрт одлуке о приговору са штамбиљом суда има правну снагу решења о извршењу, а на даљи ток поступка се примењују одредбе о приговору против решења о извршењу на основу веродостојне исправе (чл.48 и 49), што значи да против решења о извршењу приговор у том случају има суспензивно дејство, поставља се питање постигнутог ефекта прописивањем једног оваквог поступка. Најпре приговор против закључка извршитеља нема суспензивно дејство (члан 254.став 3.ЗИО), потом се говори о нацрту одлуке о приговору који саставља извршитељ, који ако одговора одлуци коју би суд донео има правну снагу решења о извршењу (под условом да је на нацрт одлуке стављен штамблиј суда), а онда се примењују одредбе о суспензивном приговору против решења о извршењу на основу веродостојне исправе. Иако се хтело да поступак буде бржи, услед овако формулисаних одредби биће само компликованији и опет ће, као у осталом и извршење на основу веродостојне исправе води преласку у парницу.

Извршитељ је дужан да води евиденцију предмета по којима поступа. Евиденција је јавна и садржи следеће податке: 1) назив суда који спроводи извршни поступак или поступак обезбеђења; 2) број извршног предмета, односно предмета обезбеђења; 3) податке о дужнику и повериоцу; 4) датум пријема захтева за спровођење извршења, односно обезбеђења; 5) предмет и средство извршења, односно обезбеђења потраживања, ако је наведено у решењу о извршењу; 6) затражени и уплаћени износ обезбеђења и датум уплате; 7) одлуке које доноси у току поступка извршења и обезбеђења; 8) наплаћени износ дуга; 9) време и исход спроведених извршних радњи, односно радњи обезбеђења; 10) податке о лицима која су намирена и износ намире-

ња; 11) коначни износ награде и накнаде трошкова извршитеља; 12) укупан број предмета на годишњем нивоу у којима је поступао. Актом министра ближе се уређује начин вођења евиденције из става 1. овог члана, начин приступа евиденцији и поступање са евиденцијом у случају смрти, разрешења или престанка обављања делатности извршитеља (члан 328.ЗИО). Извршитељ поседује на своје име најмање један банковни рачун на који се искључиво уплаћују новчана средства остварена у поступку извршења, односно обезбеђења (члан 329.став 1.ЗИО). Извршитељ поседује и посебан рачун за награду и накнаду трошкова (члан 329.став 2.ЗИО). Извршитељ је дужан да без одлагања уплаћена средства из става 1. овог члана пренесе на рачун извршног повериоца (члан 329.став 3.ЗИО). Средства на рачуну из става 1. овог члана не могу бити предмет пленидбе ради намирења дугова извршитеља (члан 329.став 4.ЗИО).

Извршитељ има право на награду за свој рад и накнаду трошкова према тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад извршитеља (члан 330.став 1.ЗИО). Трошкови извршитеља везани за извршни поступак су трошкови тог поступка (члан 330.став 2.ЗИО). Тарифу из става 1. овог члана доноси министар (члан 330.став 3.ЗИО). Извршитељи могу основати ортачко друштво и пословати под условима и у складу са законом који уређује привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено (члан 331.став 1.ЗИО). Извршитељи чланови ортачког друштва дужни су да воде посебну и заједничку евиденцију (члан 331.став 2.ЗИО). Државни органи, банке, послодавци и друга правна лица дужна су да на захтев извршитеља обезбеде приступ подацима о одређеном дужнику којима располажу, а који су неопходни за радње извршења и обезбеђења (члан 332.ЗИО).

Сам однос између извршитеља и извршног повериоца и извршног дужника је јединствен. То је зато што између њих не постоји никакав уговор или облигациони однос уопште. Извршни поверилац мора да ангажује извршитеља уколико жели да наплати своје потраживање, а извршни дужник нема право избора. Износ хонорара који извршитељ може да наплати није бе значаја, и утиче на развој професије извршитеља. Плаћање извршитеља утиче и на ниво корупције у овој области. Онај који креира скалу хонорара мора о томе да води рачуна. Најчешће се судски извршитељи плаћају лоше услед чега долази до корупције. Некад је и скала хонорара за њихове услуге велика, али држава преусмерава тај новац у буџет, што такође води у корупцију. У том смислу скала хонорара мора бити једноставна и предвидљив, како би странке могле лако да је разумеју. Не сме се дозволити да поједини извршитељи различито наплаћују различите услуге. Само плаћање се везује за стадијум извршења, а не за конкретну извршну радњу. Од извршног дужника се морају наплатити трошкови који су пропорционални његовом дугу. Извршитељи се морају подстицати да наплаћују дугове и охрабрују дужнике да обавезе испуњавају у најранијој фази извршења.

III Надзор над радом извршитеља

Надзор над законитошћу рада извршитеља врши Министарство, по службеној дужности или на предлог председника суда за чије подручје је извршитељ именован, председника Коморе, као и по иницијативи странака и учесника у поступку. Министарство је овлашћено да: 1) изврши увид у пословне књиге, евиденцију, списе и ускладиштене ствари; 2) захтева од извршитеља све неопходне податке о његовом пословању; 3) прибави од надлежних органа и организација податке о пословању извршитеља (члан 346. став 2. ЗИО). У оквиру вршења надзора над законитошћу рада извршитеља овлашћено службено лице Министарства може наложити мере за отклањање недостатака у раду извршитеља и рок за поступање по мерама, као и поднети предлог за покретање дисциплинског поступка.

Надзор над радом извршитеља обавља и Комора. Комора обавља надзор по службеној дужности, најмање једанпут годишње. Комора може обавити надзор и по притужбама странака и учесника у поступку. Комора може да оствари увид у: предмете, податке и други архивски материјал извршитеља; располагање ускладиштеним стварима и новцем уплаћеним на име обезбеђења; признанице за наплаћене износе на име награде и накнаде извршитеља, као и да предузме све друге радње, у складу законом и другим прописима (члан 347. став 4. ЗИО). Комора је овлашћена да наложи извршитељу отклањање недостатака у одређеном року и да покрене дисциплински поступак. Актом Коморе ближе се прописује начин вршења надзора над радом извршитеља који обавља Комора.

Извршитељ је дужан да једном годишње поднесе извештај о пословању Министарству и Комори. Акт о начину извештавања и садржини извештаја доноси министар. Годишњи извештај мора да садржи следеће податке: 1) укупан број предмета у току; 2) укупан број решених предмета; 3) укупан број нерешених предмета на крају године; 4) однос укупног износа средстава остварених извршним радњама и укупног износа потраживања (члан 348. став 3. ЗИО). Подаци из годишњег извештаја извршитеља објављују се на интернет страници Министарства и Коморе и доступни су јавности све до објављивања података за наредну годину.

Извршитељ одговара ако својим поступцима у вршењу своје делатности крши одредбе овог закона и других прописа, ако не испуњава своје обавезе прописане Статутом и другим актима Коморе и ако било којим својим поступком вређа част и углед професије извршитеља. Одговорност за кривично дело или прекршај не искључује дисциплинску одговорност извршитеља.

Дисциплинске повреде извршитеља су: 1) свесно прикривање законске сметње која је услов за именовање; 2) обављање делатности неспојиву са угледом, чашћу и независношћу извршитеља; 3) понављање дисциплинских повреда, пре брисања изречене мере из евиденције; 4) предузимање

радњи у поступку и поред постојања разлога за искључење; 5) повреда дужност чувања службене тајне; 6) прекорачење овлашћења поверених законом; 7) наплата веће награде или накнаде трошкова него што је прописано; 8) нуђење услуга; 9) неуредно вођење књига и евиденција; 10) вођење поступка на језику који није у службеној употреби; 11) поступање са стварима и новчаним средствима у поступку супротно закону или овлашћењу странака; 12) одбијање без оправданог разлога дужности привременог заменика одређеног одлуком Коморе; 13) јавно изношење личних, породичних и материјалних прилика странака до којих је дошао у вршењу делатности извршитеља; 14) неплаћање доприноса Комори три месеца узастопно или шест месеци са прекидима у току календарске године; 15) одбијање без оправданог разлога да се стручно усавшава; 16) повреде дужности утврђених другим прописима (члан 350.ЗИО).

Дисциплинске мере за дисциплинске повреде су: 1) опомена; 2) јавна опомена; 3) новчана казна од 50.000 до 500.000 динара; 4) забрана обављања делатности у трајању од три месеца до једне године; 5) трајна забрана обављања делатности извршитеља (члан 351.став 1.ЗИО). Министарство може изрећи меру привремене забране обављања делатности извршитеља за време трајања дисциплинског поступка. Новчана казна из става 1. овог члана уплаћује се на прописани уплатни рачун јавних прихода. Подаци о изреченим дисциплинским мерама из става 1. тач. 2) до 5) и става 2. овог члана се објављују се на интернет страници Министарства и Коморе. Приликом изрицања дисциплинских мера узимају се у обзир све околности које могу да утичу на врсту мере и висину новчане казне, а нарочито тежина и последице дисциплинске повреде, учињена штета, степен одговорности и раније изречене дисциплинске мере. Подаци о дисциплинским поступцима и изреченим мерама уписују се у именик извршитеља и заменика. Дисциплинска комисија спроводи дисциплински поступак ради утврђивања дисциплинске одговорности извршитеља и изриче дисциплинске мере, у складу са овим законом (члан 353.ЗИО). Сам дисциплински поступак имајући у виду предмет одлучивања би морао да задовољи услове из члана 6.ЕКЛП. Дисциплинску комисију чини пет чланова које именује министар, и то: два члана из реда извршитеља које предлаже Комора, један члан из реда судија са искуством у поступцима извршења кога предлаже Високи савет судства и два члана из реда државних службеника Министарства (члан 354.став 1.ЗИО). Чланови дисциплинске комисије именују се на четири године и могу бити поново именовани. Предлог за покретање дисциплинског поступка могу поднети Министарство, председник суда за чије подручје је извршитељ именован и председник Коморе, а на основу извршеног надзора, као и притужби и иницијатива странка у поступку, њихових заступника и пуномоћника. У дисциплинском поступку извршитељу

против кога је поступак покренут мора се омогућити да се изјасни о наводима из предлога за покретање дисциплинског поступка. Након спороводе-ног дисциплинског поступка, дисциплинска комисија доноси одлуку. Дисциплински поступак се ближе уређује актом министра. Одлука дисциплинске комисије је коначна. Против коначне одлуке дисциплинске комисије може се покренути управни спор (члан 356. став 2. ЗИО). Рок застарелости за покретање дисциплинског поступка је шест месеци од дана сазнања за повреду, а најдуже једну годину од дана када је повреда учињена. Вођење дисциплинског поступка застарева у року од једне године од дана покретања дисциплинског поступка. Изречена дисциплинска мера не може се извршити када протекне једна година од дана коначности или правноснажности одлуке о изреченој дисциплинској мери (члан 357. став 3. ЗИО).

IV Однос извршитеља и суда

О одговорности приватног извршитеља се говори пре свега у у погледу овлашћења министарства правде и контексту еснафске одговорности (Комора извршитеља). Оно што нас на овом месту занима јесте однос приватног извршитеља према суду. Извршитељ спроводи извршење на средствима и предметима који су наведени у решењу о извршењу, а кад средство и предмет извршења нису наведени, извршитељ спроводи извршење, на основу сопственог закључка, на средствима и предметима којим се најповољније остварује потраживање извршног повериоца (члан 20. став 4. ЗИО). Најпре сам поверилац захтева да се извршење спроведе преко извршитеља, а суд о том одлучује решењем о извршењу, које садржи одлуку о том захтеву (члан 37. став 3. ЗИО). Сам извршитељ спроводи извршење на предлог извршног повериоца, који је уз предлог дужан да поднесе решење о извршењу у оригиналу или овереној копији (члан 70. став 1 и став 2. ЗИО). Судски извршитељ, односно извршитељ дужан је да приликом претраживања стана, односно пословне или друге просторије извршног дужника или одеће коју он носи на себи и предузимања других извршних радњи поступа са дужним обзиром према личности извршног дужника и чланова његовог домаћинства (члан 72. став 1. ЗИО). Извршним радњама у стану извршног дужника којима не присуствује извршни дужник, његов законски заступник, пуномоћник или одрасли члан његовог домаћинства, морају присуствовати два пунолетна лица. Кад извршне радње треба спровести у просторији која је закључачна, а извршни дужник није присутан или не пристаје да просторију отвори, судски извршитељ, односно извршитељ отвориће просторију у присуству два пунолетна лица. У случају када је то неопходно да би се спровело извршење суд, односно извршитељ затражиће од надлежне организационе јединице полиције, писаним захтевом, најмање пет радних дана пре дана одређеног за спровођење извршења, да присуствује спровођењу извршења и по

потреби предузме мере и средства принуде, у складу са Законом о полицији. У хитним случајевима, надлежна организациона јединица полиције ће на усмени захтев суда, односно извршитеља, одмах предузети потребне мере из своје надлежности ради спровођења извршења, при чему је суд, односно извршитељ дужан да писани захтев достави полицији у року од 48 часова од подношења усменог захтева (члан 73.став 1.ЗИО). Полиција је дужна да по налогу суда или извршитеља спроведе мере и употреби средства принуде потребна ради извршења радње због које се предузимају, а нарочито да врши проверу и утврђивање идентитета лица и идентификацију предмета, да трага за лицима и предметима, да одузме моторно возило или другу ствар која је предмет извршења и да обезбеђује лица и имовину приликом спровођења извршења (члан 73.став 2.ЗИО).

ЗИО задржава правно средство које је постојало и у ранијим законима у извршном поступку—захтев за отклањање неправилности. Странка и учесник могу поднеском захтевати од суда, односно извршитеља да отклоне неправилности учињене у току и поводом спровођења извршења (члан 74.став 1.ЗИО).Ако извршитељ не поступи по захтеву у року од пет радних дана, странка или учесник у поступку обратиће се надлежном суду. Захтев за отклањање неправилности не задржава спровођење извршења.Када је поднет захтев извршитељ ће надлежном суду доставити оригинал списка предмета и спровођење извршења наставити на основу копије тих списка.Трошкови у вези са поступањем по захтеву из става 2. овог члана су трошкови извршног поступка. Ако нађе да је захтев основан, суд ће решењем утврдити, а ако је то могуће отклонити, односно наложити отклањање неправилности насталих одлукама и радњама судског извршитеља или извршитеља. Суд ће обавестити министарство надлежно за послове правосуђа и Комору извршитеља, о неправилностима у раду извршитеља. Дакле, против радње извршитеља може се изјавити захтев за отклањање неправилности. Предвиђено је да најпре сам извршитељ поступа по захтеву за отклањање неправилности у сопственом раду, па тек ако он то не учини списи се достављају суду. Подношење захтева за отклањање неправилности не задржава спровођење извршења, копије списка остају код извршитеља како би он могао да настави са спровођењем извршења. Овлашћења суда су да најпре утврди, па тек ако је то могуће, отклони, односно наложи отклањање неправилности насталих одлукама и радњам судског извршитеља или извршитеља, те да обавести Комору извршитеља и Министарство правде. Ако се сви ови елементи узму у обзир, ово правно средство је потпуно обесмишљено. Јер, по захтеву за отклањање неправилности које је учинио извршитељ, одлучује тај исти извршитељ, па тек онда суд, а ако се суд и утврди да је било неправилности, он ће се задржати на

тој констатацији, односно само је то могуће отклонити, односно наложити отклањање неправилности. У ранијим законима о извршном поступку суд је поводом овог правног средства укидао незаконите и неправилне радње извршитеља. Каква је онда корист од овог правног средства, ако исти онај орган извршног поступка који је учинио неправилности треба да их отклони (што је мало вероватно), а суд који дозвољава извршење (члан 2.став 2.ЗИО), може само да утврди неправилности, а евентуално да их отклони. Извршитељ је тако у погледу одговорности потпуно изузет од надзора суда, а потчињен првенствено Министарству правде и Комори извршитеља. Када се узме у обзир да се ове одредбе односе и на судског извршитеља, а судски извршитељи се не организују у Комору, јасно се може закључити о (не)употребљивости захтева за отклањање неправилности као правног средства. Узимајући све ово у обзир јасно је да ће средство за отклањање неправилности у раду судског извршитеља бити тужбе ради накнаде штете, јер извршитељ за штету проузроковану својом кривицом у поступку извршења одговара својом целокупном имовином (члан 326.ЗИО).

У извршном поступку није допуштен захтев за изузеће извршитеља. Захтев за изузеће председника суда, судског извршитеља и извршитеља није дозвољен (члан 31.став 2.ЗИО). Не видимо разлог за овакву одредбу. Требало је предвидети разлоге за изузеће извршитеља, јер он није само орган спровођена извршења већ и орган који доноси одлуке којима се дозвољава извршење, утврђује потраживање и сл, а странке имају право на закониту, ефикасну и правичну правну заштиту.

V. Паралелни колосек извршења

Судски извршитељи настављају са радом и након увођења приватних извршитеља. Суд је искључиво надлежан за спровођење извршења одлука у вези са породичним односима и за извршење ради враћања запосленог на рад. Поред тога, извршни поверилац може да се у предлогу за извршење определи за судског спровођење извршења. Међутим, ЗИО се њима готово и не бави. Они се помињу у одредбама ЗИО које уређују спровођење извршења. О њиховој специјализацији, еснафском организовању, дужности професионалног усавршавања нема ни речи. Његова одговорност за штету разрешава се по правилима ЗОО о одговорности правних лица за радње њихових органа (члан 172.ЗОО).

У диспозицији је извршног повериоца да се одлучи за спровођење извршења путем судског извршитеља или извршитеља, при чему суд одлучује о том предлогу извршног повериоца. Законодавац је увео нов систем извршења, али је очигледно желео да пракса покаже који ће систем бити успешнији.

Међутим, када су у питању стари предмети, ЗИО није предвидео могућност да се они пребаце са судских извршитеља на приватне извршитеље. Поступци извршења и обезбеђења у којима је до дана почетка примене овог закона започето спровођење извршења окончаће се по одредбама овог закона (тренутно дејство новог закона, на поступке који су у току, члан 358.став 1.ЗИО). Поступци извршења и обезбеђења у којима је до дана почетка примене овог закона изјављена жалба на решење о извршењу или обезбеђењу, уступиће се суду надлежном за одлучивање по приговору на решење о извршењу или обезбеђењу, у складу са овим законом (члан 358.став 2.ЗИО). Тежи се избегавању паралелизма у примени старог и новог закона, али у прелазним одредбама се није решило питање старих предмета, што може бити веома велики проблем. У Македонији је и након вођења лиценцираних приватних извршитеља још неколико година постојало милион нерешених предмета, што је отежавало успостављање новог система извршења. Требао је предвидети право извршног повериоца да ако се спровођење извршења од стране судског извршитеља показало неефикасним, без непотребних трошкова пређе на спровођење извршења преко приватног извршитеља.

ЗИО регулише извршитеље на доста детаљан начин. У Хрватској је о извршитељима донет посебан закон (Закон о јавним овршитељима). Овако су процесноправне и организационе одредбе садржане у истом закону. Постојање посебног закона о извршитељима је било целисходније и због других разлога. Извршитељи и судски извршитељи, односно два типа спровођења извршења су уређена на битно другачијим основама. Систем судског спровођења извршења, односно спровођења извршења преко судског извршитеља, значи да је орган спровођења извршења и даље суд, преко свог помоћника, тј. судског извршитеља. У систему спровођења извршења путем лиценцираних извршитеља, улога суда се завршава давањем дозволе за извршење, односно усвајањем предлога извршног повериоца да се извршење спроведе преко извршитеља. Постојање ових двеју паралелних структура је уређено на доста збуњујућ начин. Почев од дефиниције основних појмова јер се говори о судским извршитељима и извршитељима, већ је било једноставније говорити о јавним извршитељима. Указали смо на диспропорцију у погледу броја норми које се баве извршитељима и оних које се баве судским извршитељима, на разлике у погледу стручности и слично. Ма колико да се ово решење може критиковати оно је било неопходно, како би се заинтересованим субјектима дала прилика да се увере у то који је систем бољи. Револуционарне и нагле промене у процесном праву нису пожељне. Решење које је ЗИО усвојио јесте својствено транзицијским земљама, а само пракса може дати путоказ за дефинитивно опредељивање за један од два система.

*Nikola Bodiroga, Ph.D, Assistant Professor
Faculty of Law Belgrade*

Enforcement Agent

Abstract

After severe discussions and almost eighty years of court-based enforcement the legislator decided it was time for a change. New Serbian Enforcement and Security Act has established enforcement agents as new legal profession. New Law distinguishes between (private) enforcement agents and court bailiffs. Only graduate and experienced lawyer who has passed special exam and meets other conditions can be appointed as enforcement agent. His primary duty is to carry the enforcement out, but in some situations he is solely responsible for the whole enforcement procedure. When it comes to collection of utilites (state companies are enforcement creditors) enforcement procedure is almost completely in hands of enforcement agent. The system of enforcement agents is not organized in a way that fosters competition. It is closed system that leads to monopoly and possible corruption. Enforcement agents are primarily responsible to the Ministry of Justice, and not so much under the court's supervision. Chamber of enforcement agents is not completely autonomous but under control of the Ministry of Justice. Besides enforcement agents court bailiffs still continue to exist. Mixture of enforcement agents and court bailiffs exists in other countries as well. Mixed status is transitional before moving to a fully private status of enforcement agents.

Key words: Enforcement Agent.– Appointment.–Rights, duties and responsibilities.–Organization of Service.–Mixture of (private) enforcement agents and court bailiffs.